

Oponentský posudek na disertační práci JUDr. Václava Mlnářika „Přínos Mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii k rozvoji definic zločinů podle mezinárodního práva“

Předložená disertační práce v rozsahu cca 160 stran textu se zabývá aktuální právní problematikou spojenou s činností Mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY).

Klade si za cíl odpovědět na otázku přínosu tohoto tribunálu k rozvoji jednotlivých definic zločinů stíhaných podle mezinárodního práva. Za tím účelem analyzuje samotný Statut a rozsáhlou judikaturu ICTY a provádí v přesazích komparaci se statuty a praxí (tam, kde taková srovnatelně existuje), jiných mezinárodních soudních orgánů, zejména pak Mezinárodního tribunálu pro Rwandu (ICTR), Mezinárodního trestního tribunálu (ICC), ale i Mezinárodního soudního dvora (ICJ).

Autor se věnuje poměrně podrobně všem možným skutkovým podstatám trestných činů subsumovatelných pod tři tradiční kategorie zločinů podle mezinárodního práva – genocidium, zločiny proti lidskosti a válečné zločiny. Tyto tři kategorie tvoří také páteř a, vedle nikterak rozsáhlého (ale pro tento typ práce v zásadě postačujícího) historického exkursu, i vcelku logicky očekávanou jednoduchou a přehlednou strukturu celé práce, již lze vytknout snad jen zařazení bodu 2.6, který nepatří vůbec do textu, ale maximálně do poznámky pod čarou.

Po obsahové stránce chce oponent ocenit již sám fakt, že disertant provedl výběr, shrnutí a uspořádání relevantních částí judikátů z jednotlivých kauz a promítl je do kontextu příslušných zkoumaných definic dílčích skutkových podstat. Bonusem navíc je pak nepochybně to, že o některých zločinech, resp. o jejich skutkových podstatách dokáže uvažovat, a také uvažuje, mnohde i v širších souvislostech, snaží se vystihnout, nebo alespoň upozornit na nejčastější či nejcitlivější problémy, s nimiž bylo či je se třeba vypořádávat v řízení před shora zmíněnými mezinárodními soudy, a je schopen je pojednat i v rovině teoretické. Tím prokazuje přesvědčivě nejen zvládnutí matérie, ale i způsobilost k samostatné praktické i teoretické práci na úrovni doktorandské i vyšší.

Z hlediska věcného oponent nesdílí zcela některé autorovy teze, konstatování či závěry. Není jich však mnoho. Například jde o názor na roli a význam Kodexu zločinů proti míru a bezpečnosti lidstva (str.17-18). Za zpřesnění či vysvětlení by v rámci obhajoby stála i poznámka o tom, že „možnost trestání zločinu agrese Mezinárodním trestním soudem je de facto vyloučena (tamtéž). V návaznosti by oponenta zajímal i disertantův názor na perspektivu problému definování a trestání zločinu agrese.

Zásadně se musí oponent vyjádřit k používání příkladu odsunu sudetských Němců z Československa v souvislosti s genocidou. Lze snad akceptovat formulaci v poznámce 33 na str.25 textu, že je třeba odlišovat případy konstatování soudního orgánu, že určité jednání naplnilo skutkovou podstatu genocidia, od případů, kdy někdo individuálně posoudí určité jednání jako genocidium (často z politických důvodů) na straně druhé, a následný, bohužel nijak nekomentovaný, odkaz na příklad názorů D. Blumenwitze a F.Ermacory, kteří považují odsun sudetských Němců za genocidium. Nelze však již akceptovat bez dalšího prosté konstatování v poznámce 71 na str. 42, že je možné vypořádat znaky etnického čištění i u poválečného odsunu Němců z Polska a Československa. Před podobnými nespecifikovanými

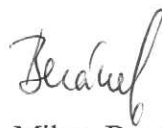
formulacemi je třeba dle oponentovy zkušenosti varovat. Nejen z hlediska věcné nesprávnosti, ale i snadné zavádějící zneužitelnosti.

V rámci diskuse by mohl autor disertační práce zaujmout při obhajobě stanovisko i k následujícím otázkám : Skutečně lze zločin spadající do kategorie ostatních nelidských činů spáchat nejen proti člověku, ale i proti majetku s odůvodněním, že jeho zničení nebo krádež může vyvolat psychickou újmu na straně dotčené osoby (str.98)? Zastává autor názor, že možná subsumace určitého jednání alternativně pod různé skutkové podstaty nebo kategorie zločinů v této oblasti je správná?

K formální stránce předložené disertační práce musí být konstatováno, že její hrubé podcenění na straně autora představuje z hlediska oponenta velké zklamání a do značné míry devaluje jinak velmi solidní práci disertanta jako celek. Bohužel se v poslední době stává obecně až příliš často, že disertační práce paradoxně nestojí autorovi za finální přečtení, kontrolu a jazykovou korekturu. Výsledkem a vizitkou v tomto konkrétním případě jsou pak vedle překlepů a běžných interpunkčních nedostatků i hrubé pravopisné chyby (např. v rekordním počtu 9 ks na 6 řádcích jednoho odstavce na str.79; záměna „bytí“ za „bití“ na str.97; ženy jsou nuceni na str.88; atd.).

Celkově lze závěrem uvést, že disertační práce splňuje své stanovené cíle, s jejími hlavními závěry je možno souhlasit a přes některé shora zmíněné výhrady, především formálního charakteru, ji lze doporučit k obhajobě.

V Praze dne 20.11.2007



JUDr. Milan B e r á n e k